Įtraukus mokymas apie 12-ąjį Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnį

Skaityk lengvai

Mielieji,

Pristatome Jums 8 organizacijų partnerystę. Tai – organizacijos iš Čekijos Respublikos, Slovakijos, Jungtinės Karalystės, Lietuvos, Latvijos bei Ispanijos.

Drauge mes vykdome projektą, kurį pavadinome IDEA 12. Projektu siekiame, kad kuo daugiau žmonių sužinotų apie Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 12-ąjį straipsnį.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 12-asis straipsnis įtvirtina, kad visi yra lygūs prieš įstatymą.

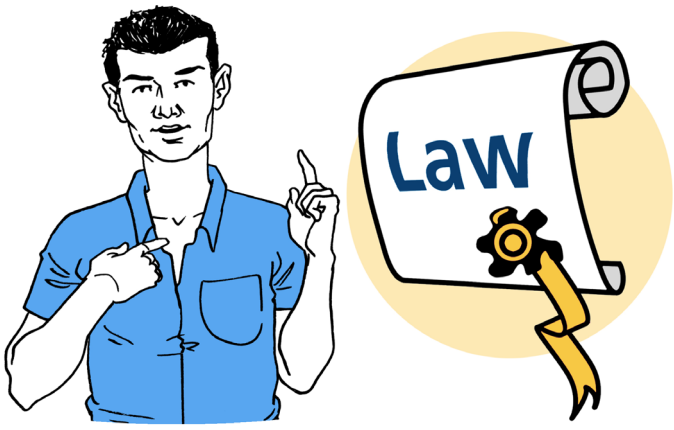

Tai reiškia, kad kiekvienas žmogus turi teisę pats priimti sprendimus ir elgtis taip, kaip nusprendė.

Žmonės iš visų aštuonių organizacijų į projektą atneša savo patirtį. Kai kurie jų turi asmeninę negalios patirtį, kiti – kitokios svarbios patirties.

1. Įvadas

1.1 Šio dokumento tikslas

Iki šiol Europoje gana dažnai pasitaiko, kai iš žmonių su negalia atimama teisė patiems nuspręsti kaip jiems elgtis.

Dažnai kažkas kitas priima sprendimus už žmones su negalia. Tai gali būti teisėjas, socialinis darbuotojas ar šeimos nariai. Tą vadiname pakaitiniu sprendimų priėmimu.

Taip atsitinka dėl to, kad žmonės su negalia nėra mokomi ir nežino apie Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją ir sprendimų priėmimą su pagalba.

Sprendimų priėmimas su pagalba – tai kai žmogui suteikiama pagalba priimti savo asmeninius sprendimus.

Šiame projekte sieksime pokyčio mokydami žmones.

1.2 IDEA 12 ir įtrauktis

Į projektą įtraukti žmonės su negalia, kurie gali tiesiogiai (iš pirmų lūpų) perteikti savo patirtį, kai už juos buvo nuspręsta, arba kai jiems buvo pagelbėta priimti sprendimą. Žmonės su negalia sudarys beveik pusę lektorių ir didelę dalį klausytojų.

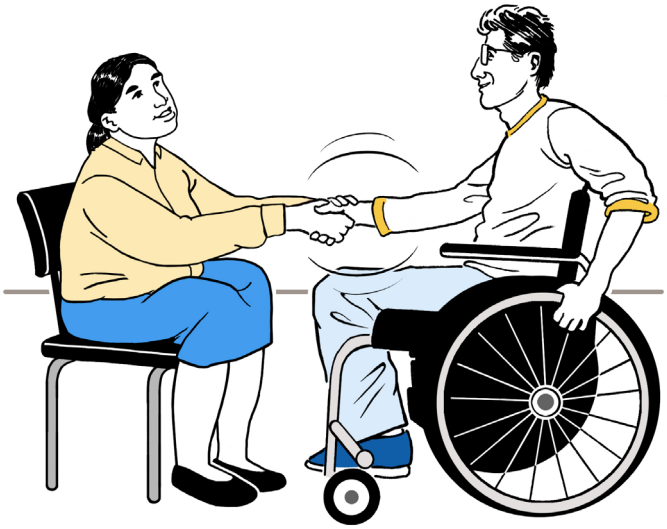

Žmonės su negalia yra ypač svarbūs projekte, nes gali paveikti žmonių nuostatas ir daryti įtaką politikai. Kai lektorius su negalia yra lygiavertis lektoriui be negalios – tai geras pavyzdys kitiems.

Tuo pačiu projekto dalyviai su negalia daugiau sužinos apie savo teises ir išmoks už jas kovoti.

Projekto tikslas – su visais dalyviais elgtis vienodai, nepriklausomai nuo to, ar dalyvis turi negalią, ar ne.

1.3 Šio dokumento turinys

Šis dokumentas aiškina, kas yra pagalba priimant sprendimus, kas įtvirtinta 12-ame Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnyje ir kodėl tai svarbu žmonių su negalia socialinei įtraukčiai.

Šis dokumentas paaiškina kokie yra projekte vykdomo mokymo tikslai.

Šis dokumentas taip pat atskleidžia svarbiausius su 12 Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsniu susijusius klausimus.

2. Pagalba priimant sprendimus ir teisinis veiksnumas

Kiekvienas iš mūsų kasdien priimame sprendimus; kai kurie sprendimai visai paprasti, o kai kurie – labai svarbūs.

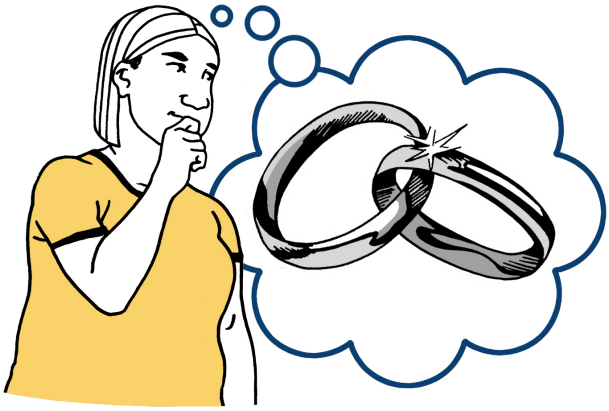

Priimant kai kuriuos sprendimus, svarbu laikytis įstatymuose nustatytų taisyklių, pavyzdžiui sudarant santuoką arba sutartį.

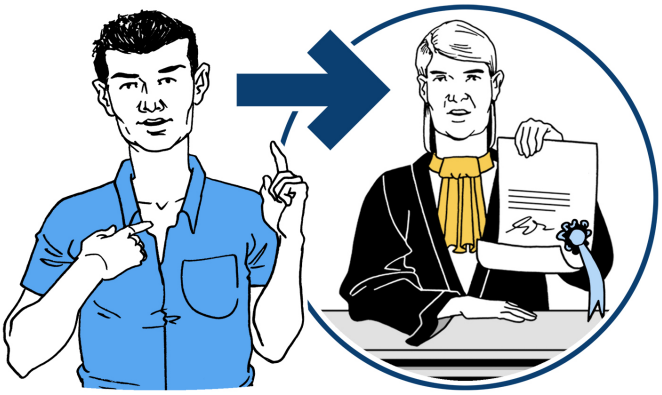

Ne visi mūsų sprendimai sukelia teisines pasekmes. Tačiau kiekviena teisinė pasekmė pirmiausia prasideda nuo priimto sprendimo.

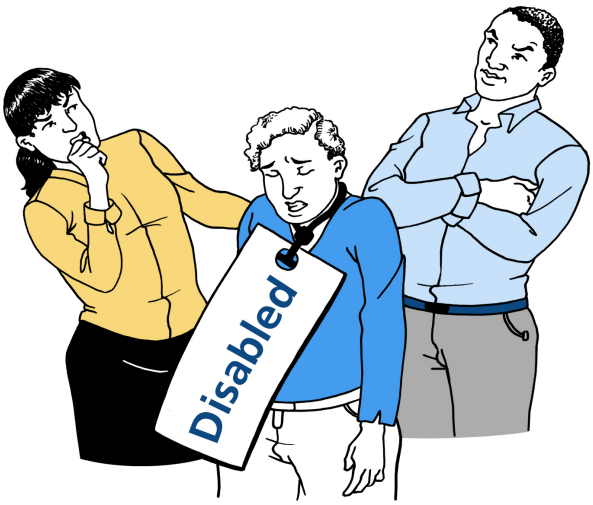

Anksčiau manyta, o ir dabar neretai galvojama, kad žmonės su negalia negali priimti sprendimų ir veikti kaip nusprendę.

Už žmones su negalia sprendimus priima jų globėjai. Jie nutaria kas geriausiai atitiktų žmonių su negalia interesus.
Tai vadinama **pakaitiniu sprendimų priėmimu.**

Pakaitinis sprendimų priėmimas dažnai reiškia, kad žmogus su negalia netenka galimybės pats pasirinkti ir priimti sprendimus savo gyvenime.

Dažnai pasitaiko, kad dėl pakaitinio sprendimų priėmimo žmogus su negalia netenka savo esminių žmogaus teisių, tokių kaip išsilavinimas, sveikata ar tėvystė ir intymūs santykiai.

Taip pat neretai pasitaiko, kad dėl pakaitinio sprendimų priėmimo žmonės su negalia tampa nepriežiūros ir net piktnaudžiavimo aukomis.

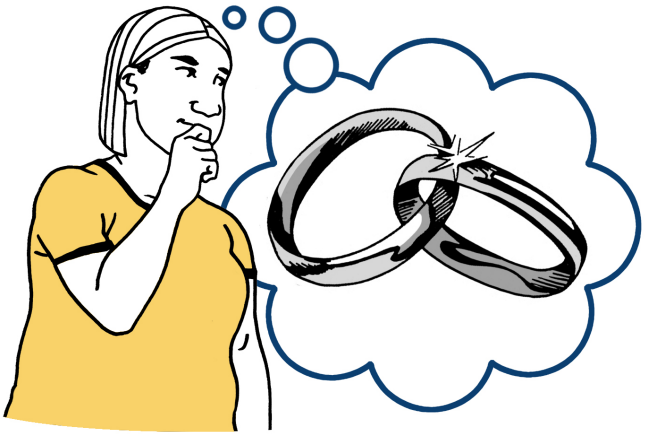

Jei žmogus turi teisinį veiksnumą, reiškia jis gali ir sugeba pats priimti sprendimus dėl santykių kūrimo, keitimo ar nutraukimo, pavyzdžiui, santuokos ar tėvystės.

Teisinis veiksnumas – tai ne tas pat kas protinis pajėgumas. Protinis pajėgumas – tai reikalingi protiniai gebėjimai sprendimui priimti.

Ribotas protinis pajėgumas negali paneigti žmogaus teisinio veiksnumo.

Pastaruoju metu pakaitinis sprendimų priėmimas keičiamas **pagalba priimant sprendimus.** Jungtinių tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje įtvirtinta, kad žmogus turi teisę gauti pagalbą priimti asmeninius sprendimus.

Pagalba priimant sprendimus reiškia, kad priklausomai nuo individualių aplinkybių, žmogus turi gauti jam reikalingą pagalbą, kuri jį įgalintų priimti sprendimus bei apsaugotų nuo neigiamos įtakos ir piktnaudžiavimo.

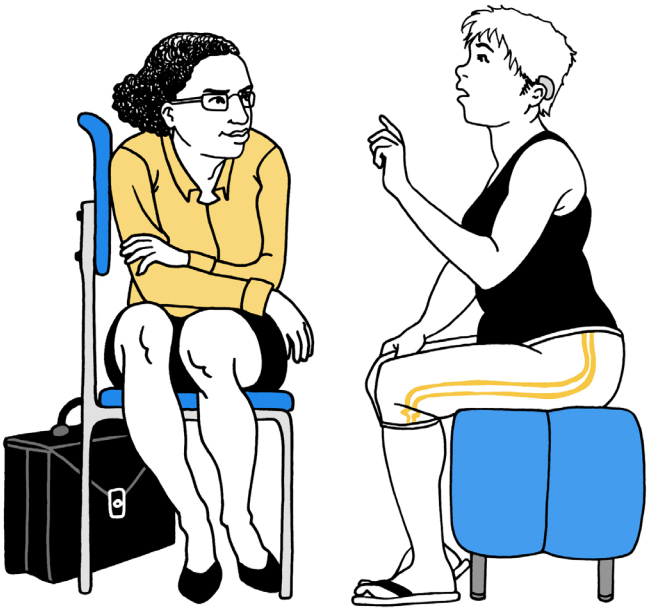

Teikiant pagalbą priimti sprendimus, turi būti gerbiamos žmogaus teisės ir asmeniniai pasirinkimai. Pagalba turi būti prieinama kiekvienam, kuriam jos reikia.

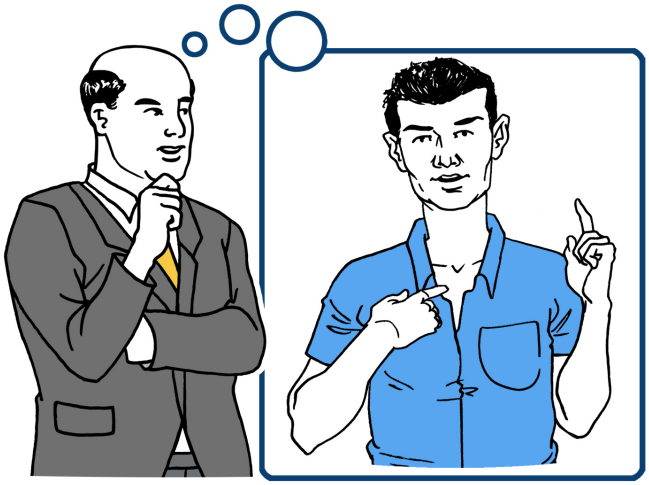

Jei reikia priimti sprendimą už žmogų, jis turi būti priimamas ne veikiant „geriausiais asmens interesais“ bet kuo tiksliau ir išsamiau interpretuojant asmens valią ir pageidavimus.

Kiekvienam žmogui reikia skirtingos pagalbos priimant sprendimus. Gal tau padeda žmogus, kuriuo tu pasitiki; gal savipagalbos grupės bičiulis ar advokacijos specialistas; gal tau reikalinga tik pagalba bendraujant (reiškiant savo valią)? Gali būti, kad tu visai nepageidauji gauti pagalbos.

Daugeliui žmonių su negalia galimybė suplanuoti ateities veiksmus yra svarbi pagalbos forma.

Pagalba priimant sprendimus taip pat reiškia, kad viešas paslaugas teikiančios įstaigos privalo teikti informaciją taip, kad ji būtų suprantama; pavyzdžiui, bankas privalo paaiškinti taip, kad kiekvienam būtų aišku kaip atidaryti banko sąskaitą.

3. 12 Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnio svarba žmonių su negalia socialinei įtraukčiai bei kovai su diskriminacija

Teisinio veiksnumo turėjimas reiškia, kad Tu gali įgyvendinti savo žmogaus teises. Tai labai svarbu savarankiškam gyvenimui ir įtraukčiai į bendruomenę.

Pagalba, kurią gauni (pavyzdžiui, bendruomeninės paslaugos, pasirinkimas su kuo ir kur gyventi) padeda Tau įgyvendinti savo teisinį veiksnumą.

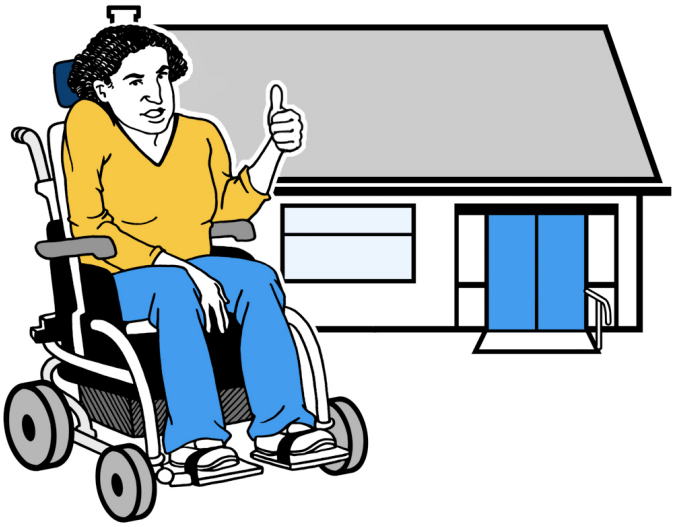

Pagalba priimant sprendimus didina Tavo savivertę ir savarankiškumą, leidžia gyventi kokybiškesnį ir sveikesnį gyvenimą bei pasipriešinti galimam išnaudojimui.

4. Mokymų tikslai

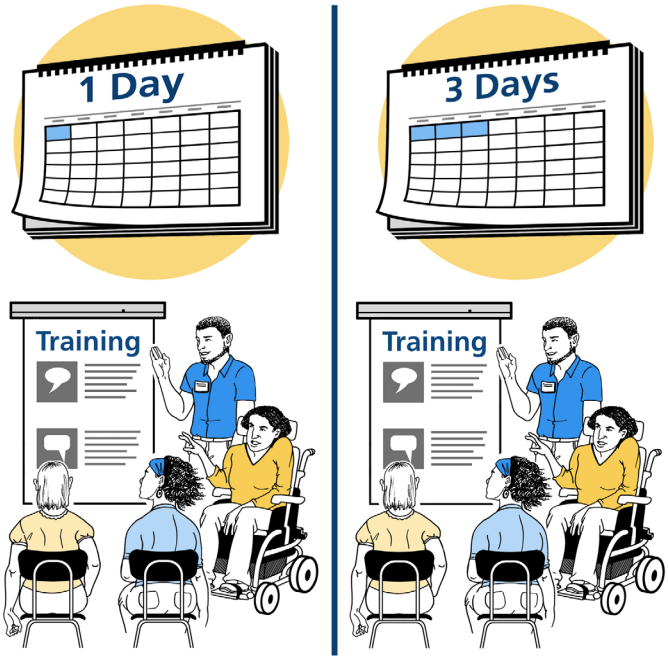

Mokymai suskirstyti į vienos dienos bei trijų dienų mokymo sesijas.

Mokymai yra įtraukūs, tai yra, mokymų dalyviais bus įvairūs žmonės: žmonės su negalia, jų šeimų nariai, politikai, plačioji visuomenė.

Vienos dienos mokymai

Vienos dienos mokymai skirti didelei įvairių profesijų ir patirčių dalyvių grupei.

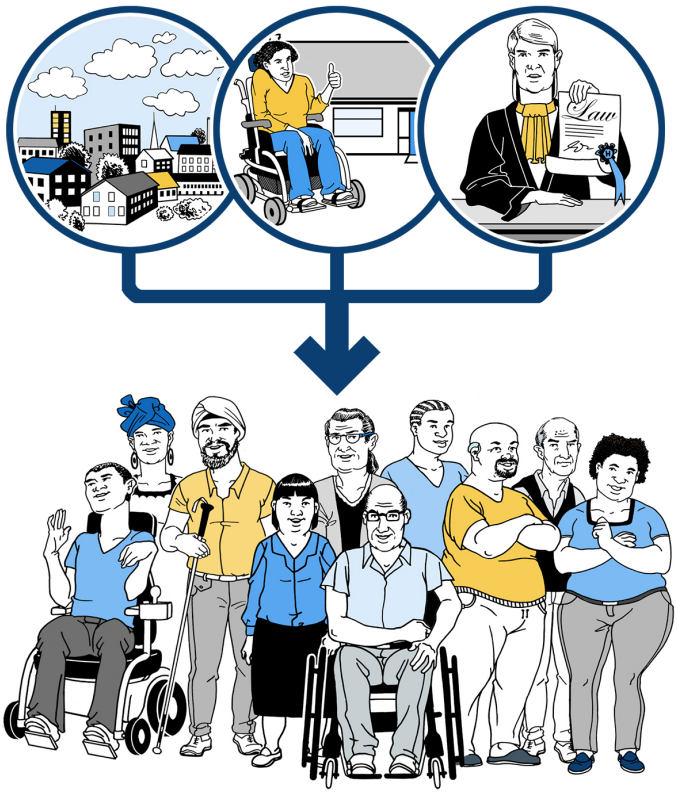

Vienos dienos mokymuose bus kalbama bendrai apie Neįgaliųjų teisių konvencijos 12 straipsnio svarbą žmonių su negalia gyvenime – savarankiškam gyvenimui, prieinamam teisingumui.

Trijų dienų mokymai

Trijų dienų mokymai skirti nedidelėms žmonių su negalia bei jų pagalbininkų grupėms.

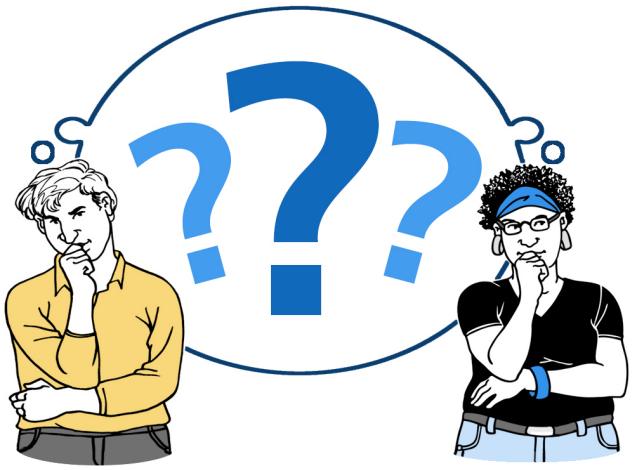

Trijų dienų mokymai bus labiau praktiniai – bus kalbama, kaip dalyviai su negalia priima sprendimus savo gyvenime ir kas jiems padeda tą padaryti.

Mokymų temos

Tiek vienos dienos, tiek ir trijų dienų mokymuose bus aptartos šios temos:

- **Kaip padaryti, kad Neįgaliųjų teisių konvencijos 12 straipsnis realiai veikų Europos Sąjungoje.**

- **Kaip padaryti, kad Neįgaliųjų teisių konvencijos 12 straipsnis realiai veikų aštuoniose organizacijose, įgyvendinančiose projektą IDEA 12**

- **Ką Neįgaliųjų teisių konvencijos 12 straipsnis suteikti žmogaus su negalia gyvenime?**
  Savarankiškumą, įtrauktį į bendruomenę, kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, apsaugą nuo netinkamo elgesio ir išnaudojimo.

- **Pokytis – nuo pakaitinio sprendimų priėmimo prie pagalbos priimant sprendimus**
  Teisinio veiksnumo bei protinio pajėgumo skirtumų suvokimas prisideda prie šio pokyčio.

- **Pagalba priimant sprendimus**
  Pagalbos teikimo procesas

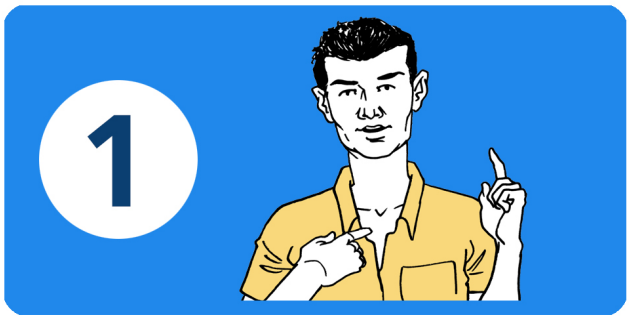

- **Skirtingi pagalbos priimant sprendimus lygiai**
  Šioje temoje kalbėsime apie situacijas, kai sprendimą priima savarankiški žmonės; kai sprendimą priima tie, kuriems reikia tam tikros pagalbos; bei tie, kurių valiai ir pageidavimams išreikšti būtini pagalbininkai.

- **Kas gali teikti pagalbą priimant sprendimus**
  Profesionalai, kurių paslaugos apmokamos; profesionalai, kurių paslaugos nemokamos; rėmėjai iš artimųjų pagalbininkų rato (pavyzdžiui, tėvai).

- **Sprendimų priėmimo procesas - aptariamas trijų dienų mokymuose**
  Septyni pagalbos priimant sprendimus žingsniai

- **Pagalbos priimant sprendimus formos**
  Asmeninė pagalba, savipagalbos grupės teikiama parama, ar pagalba bendraujant (reiškiant savo norus ir valią).

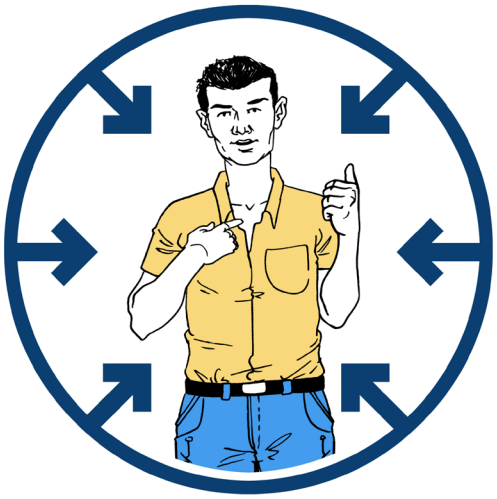

- **Įrankiai pagalbai priimant sprendimus (aptariama tik trijų dienų mokymuose)**
  Artimųjų pagalbininkų ratas, Komunikacijos schemos asmenį orientuotas požiūris ir planavimas.

- **Keturi esminiai pagalbos priimant sprendimus elementai:**

  Pasirinkimo teisė; Valstybės įsipareigojimas remti asmenį, priimantį sprendimą; Įsipareigojimas apsaugoti; Įsipareigojimas sudaryti tinkamas sąlygas nuspręsti (priimti sprendimą).

- **Tinkamų sąlygų sudarymas**
  Paslaugos turi būti prieinamos žmonėms su negalia.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CHANGE

This easy read document has
been produced by CHANGE
www.changepeople.org